

Rusovské noviny

Noviny obyvateľov zadunajskej mestskej časti Bratislava-Rusovce

Február
2019

POZVÁNKA

Aj Rusovce sa pripojili k novej iniciatíve

DOKEDY SA BUDE v bratislavských lesoch RÚBAŤ?

V posledných rokoch sa neraz stalo, že sme boli pobúrení necitlivými výrubmi v dunajských lesoch. Mnohých nás bolí srdce, keď vidíme rúbanisko tam, kde sa pravidelne prechádzame, beháme či bicyklujeme, a kde ešte predvčera stál les. Dnes mesto a mestské časti s novým vedením obnovujú boj proti týmto výrubom – a nám je ctou, že sme súčasťou týchto snáh.

Foto: Palo Mokráň

Drvivá väčšina výrubov má jedno spoločné: sú legálne. Sú súčasťou dlhodobého plánu lesných hospodárov s eufemickým názvom Program starostlivosti o les. Môžeme si na ne zanádať na (a)sociálnych sieťach, môžeme sa ubezpečiť v tom, že všetko je tu zle, ale nič viac proti tomu väčšinou nespravíme – v skutočnosti ani nemáme čo.

Kde je problém?

Nedá sa týmto výrubom brániť? Problém je v tom, že ide o bežné hospodárske lesy, ktorých cieľom nie je primárne ochrana prírody, ale normálna hospodárska činnosť. Lesníci – v zásade oprávnené – hovoria, že rúbať musia. Inak by skončili v strate.

Pokračovanie na strane 7

MESTSKÁ ČASŤ RUSOVCE VÁS POZÝVA

FAŠIANG RUSOVCE 2019

Termín:

3. marca 2019 od 15:00 hod.

Miesto konania:

Miestny úrad

Program:

Vystúpenie DFS Gerulata, maľovanie na tvár, tvorivé dielničky s fašiangovou tematikou, občerstvenie, hudba.

*Fašiangy, Turice,
Veľká noc ide,
kto nemá kožucha,
zima mu bude.*

*Ja nemám, ja nemám,
len sa tak trasiem,
dajte mi slaniny,
nech sa vypasiem.*

Slaninu pre vás nemáme, ale každá maska bude odmenená šiškou.

MÚ informuje

Z rokovani poslancov miestneho zastupiteľstva

Slávnostné úvodné zasadnutie 10. december 2018

Na úvod rokovania vystúpil Dušan Antoš, bývalý starosta. Poďakoval sa za možnosť spravovať Rusovce posledných takmer 19 rokov. Potom nová starostka Lucia Tuleková Henčelová zložila sľub do rúk odchádzajúceho starostu a poslanci do rúk predsedu volebnej komisie. Nová starostka vyjadřila nádej na dobrú spoluprácu v najbližšom volebnom období.

Starostka ponúkla na základe výsledkov volieb post zástupcu R. Jenčíkovi. Ten ho odmietol z dôvodu svojej rodinnej situácie.

Poslanci zriadili nasledujúce komisie: komisiu výstavby, územného rozvoja, životného prostredia a dopravy s predsedom V. Mokráňom, komisiu pre školstvo, sociálne veci a zdravotníctvo s predsedníčkou K. Zjarkovou, komisiu pre kultúru a šport s predsedníčkou B. Dubovskou a mandátovú komisiu s predsedom V. Mokráňom. Za zriadenie komisií nehlasovali F. Lošonský a V. Vandrašková.

Návrh na zriadenie komisie pre strategické plánovanie a rozvoj poslanci za OZ Rusovčan odmietli z dôvodu, že o komisiu nemali dost informácií. Na základe zákona bol starostke určený hrubý plat vo výške 2 300 eur. Starostka ani nikto z poslancov zvýšenie (ktoré je možné až do 70 percent) nenavrhli.

Poslanci na záver schválili tradičný vianočný príspevok pre dôchodcov nad 70 rokov vo výške 14 eur.

Schvaľovanie rozpočtu 20. december 2018

Poslanci schválili rozpočet školy aj miestneho podniku Ruseko. Zároveň sa jednohlasne vzdali svojich odmien za rok 2019. Vďaka tomu mohli rozdeliť zvýšené dotácie pre kluby a združenia v Rusovciach: DFS Gerulata – 3 000 eur, DHZ – 1 000 eur, Vitis – 950 eur, Kukulienka – 380 eur, Jednota dôchodcov – 500 eur, MFK – 9 700 eur.

Najväčšia diskusia sa odohrala pri schvaľovaní rozpočtu mestskej časti. Poslancom R. Jenčíkovi a F. Lošonskému sa nepozdával výdavok 60-tisíc eur na novú elektrickú prípojku úradu a vybudovanie klimatizácie na horúce letné mesiace, aby nemuseli byť zamestnanci posielaní domov. Po krátkej debate presadili, aby sa výdavky na klimatizáciu výrazne znížili a použili sa na výsadbu zelene a dopravné značenie. Poslanci OZ Rusovčan aj tentokrát zamietli zriadenie komisie pre strategické plánovanie a rozvoj s tým, že jej činnosť môžu zastúpiť ostatné komisie. Argumenty, že aktuálne platný Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorý prijali v predchádzajúcom období, so zriadením takejto komisie priamo počítajú, ostali nevyčíslené. Emotívna diskusia sa strhla aj pri prerokovaní žiadosti magistrátu o zrušenie zverenia pozemku v oblasti pri Mínešskej ulici, ktorý bol prenajatý OZ Krajšie Rusovce a kde boli pred voľbami

Pokračovanie na strane 4

PODNET OD OBČANOV

REKONŠTRUKCIA CHODNÍKA na Balkánskej ulici

Na základe podnetu od občanov sme zisťovali, v akom stave sa nachádza plánovaná rekonštrukcia chodníka na Balkánskej ulici v úseku od Keltskej ulice po ulicu Pri gaštanovej aleji. Za tento úsek komunikácie je zodpovedné hlavné mesto Bratislava, a nie mestská časť Bratislava-Rusovce. Projektová dokumentácia bola spracovaná na celý úsek, investorom stavby a verejným obstarávateľom je Generálny investor Bratislavy (GIB). Verejné obstarávanie rekonštrukcie bolo realizované len na tú časť, ktorá je v súčasnosti už opravená, pričom stavba mala byť dokončená do 02/2019. Z dôvodu nepriaznivého počasia sa lehota dokončenia stavby predĺžila, nedostatky a nedorobky budú dokončené do 04/2019 (oprava betónu pri vstupoch k rodinným domom, škárovanie dlažby, obrubníkov, výsadba tráv a pod.).

GIB v súčasnosti čaká na odsúhlasenie rozpočtu na rok 2019 Magistrátom hl. mesta Bratislavy, aby po odsúhlasení finančných prostriedkov mohol spustiť proces verejného obstarávania na výber zhotoviteľa na dokončenie úseku. Situáciu budeme priebežne monitorovať.

MARTINA ZUBERSKÁ, prednostka MÚ

OBEDY ZADARMO sú fikcia

Nie je to tak dávno, čo médiá priniesli správu o „obedoch zadarmo“. Áno, marketingovo výborný fah, ale pre prax takmer neriešiteľná situácia.

Zadarmo totiž nie je nič. To azda vieme a rozumieme tomu všetci. Ani zdravotníctvo, ani školstvo, a teda ani obedy. O čo v našej mestskej časti ide? Ako prvé si treba povedať, že nie sme v tom sami. Nik v Bratislave nedokázal preniesť túto skvelú správu do reálneho života. V Rusovciach sa od roku 2015, čiže už dlhý čas, nezvyšovala suma, ktorou participujú rodičia na úhrade stravnej jednotky našich detí. Podobne ako rozhodnutie o „obedoch zadarmo“, ani toto nebola správna cesta – aj keď voči občanovi veľmi „ľúbivá“. Neustále sa zvyšujúce náklady na jedlo hradila zo svojich prostriedkov obec. Táto dotačná politika sa však musela, a aj sa odzrkadlila inde – šetrilo sa na iných činnostiach, ktoré má obec vo svojej kompetencii a sú pre ňu doslova povinné.

Čo teda z tohto pre nás vyplýva? Obedy zadarmo, ako bolo sľúbené cez médiá, je fikcia. Bohužiaľ, ale je to tak. Nie šťastná politika dotovania nákladov na stravu zo strany obce tiež nie je cestou, v ktorej sa dá pokračovať. Preto pristúpime k úprave príspevku rodičov za jedlo svojich detí. Na druhej strane – a to je pozitívny fakt – stále odkladaná rekonštrukcia jedálne prichádza konečne na rad, a to zvýši kvalitu prostredia, a teda kvalitu a komfort, v akom sa naše ratolesťi stravujú. To je, myslím, potešiteľné. Okrem toho – aktuálna zmena príspevku rodičov nie je ničím nemenným – bude ju každoročne prehodnocovať podľa reálnych potrieb.

Verím, milí Rusovčania, že rozumiete mojim krokom a rozhodnutiam, ktoré nie sú ničím iným, ako mojou úprimnou snahou vyjsť s rozpočtom, resp. s finančnými prostriedkami, ktoré máme k dispozícii.

LUCIA TULEKOVÁ HENČELOVÁ, starostka

OPRAVA miestnych komunikácií

Koncom minulého roka nám počasie umožnilo realizáciu rekonštrukcie miestnych komunikácií na uliciach Vývojová, Kolnícka, Gerulatská, Pohraničnickov a Pri Gaštanovej aleji. Opravili sme prepadané časti vozovky a prepadané časti vozovky po rozkopávkach, na ktorých sa skončila záručná doba. Celkovo bolo opravených 553 m² asfaltovej plochy. Návrh opráv bol zostavený na základe požiadaviek občanov a podľa obliadky pracovníkmi miestneho úradu. Rekonštrukcia vozovky sa realizovala odstránením asfaltu, vyrovnaním a zhutnením podkladu a uložením nového asfaltového koberca. Celé dielo bolo financované z rozpočtu mestskej časti v celkovej sume 29-tisíc eur s DPH.

ALEXANDER KITANOVIČ, MÚ

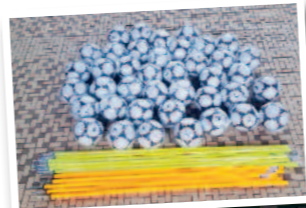
Foto: archív MÚ

PROJEKTY S FINANČNOU PODPOROU

Čo sa PODARILO REALIZOVAŤ?

Naši najmenší si zaslúžia bezpečnejší a krajší priestor na hranie, miestni futbalisti zase kvalitné tréningové pomôcky. Oba zábery sa mestskej časti Bratislava-Rusovce podarilo realizovať aj vďaka finančnej podpore Úradu vlády Slovenskej republiky z programu Podpora rozvoja športu na rok 2018.

Rekonštrukcia detského ihriska

Zámerom projektu bola rekonštrukcia detského ihriska v areáli materskej školy, aby deti, ktoré ju navštevujú, mali krajší a bezpečnejší priestor na hranie v zmysle súčasnej platnej legislatívy. Projekt riešil odstránenie zastaraných hracích prvkov (kovových preliezok, kolotoča), dodávku a montáž dvoch nových detských zostáv a vytvorenie novej dopadovej plochy, ktorá tlmi náraz. Vďaka finančnej podpore je dnes detské ihrisko kvalitnejšie, bezpečnejšie, rekonštrukcia prispela aj k kultúrneniu a spríjemneniu prostredia materskej školy. Celé dielo sa zrealizovalo v celkovej sume 12 348 eur, s finančnou spoluprácou mestskej časti. Výška dotácie po odpočítaní povinnej spoluúčasti bola 11 668 eur. Zastarané prvky ihriska odstránili pracovníci m. p. RUSEKO mimo rozpočtu projektu.

Nákup športového vybavenia

Zámerom projektu bol nákup športovej výbavy za účelom zlepšenia materiálneho stavu vybavenia pre športovcov (t. j. tréningových pomôcok),

najmä pre deti a mládež. Kúpili sa dve veľké celohliníkové futbalové brány vrátane sietí, 2 kusy celohliníkových mládežníckych prenosných futbalových brán vrátane sietí, 11 kusov slalomových tyčí a 40 kusov futbalových lôpt. Nové pomôcky doplnia a vylepšia súčasnú športovú výbavu a prispejú k modernizácii tréningového procesu a vytvoreniu lepších podmienok pre športovanie v Rusovciach. Do pomôcok sa investovalo 4 462,20 eura s finančnou spoluúčasťou futbalového klubu. Výška dotácie po odpočítaní povinnej spoluúčasti bola 4 239,09 eura.

ALEXANDER KITANOVIČ, MÚ

Foto: archív MÚ

Čakajú nás prezidentské voľby

Rozhodnutím predsedu NR SR z 10. januára 2019 boli vyhlásené voľby prezidenta SR na sobotu 16. marca 2019. V prípade, že ani jeden z kandidátov na prezidenta SR nezíska nadpolovičnú väčšinu platných hlasov oprávnených voličov, bude sa konať druhé kolo volieb, ktorého termín je určený na sobotu 30. marca 2019. V našej MČ boli vytvorené tri volebné okrsky, všetky v kultúrnej sále miestneho úradu, Vývojová 8, Bratislava-Rusovce. V deň volieb budú otvorené od 7.00 do 22.00 hodiny.

MÁRIA BROSOVÁ, MÚ

Jednou z vízií Rusovci v budúcnosti je, že by v nich malo byť rozhodne viac kultúry a umenia. Starostka Lucia Tuleková Henčelová preto nadviazala spoluprácu so SLUK-om, ktorý ponúka Rusovčanom na každé predstavenie odohrané na domovskej scéne vstupenky za zvýhodnenú cenu. Ich počet je obmedzený a dajú sa kúpiť na sekretariáte MÚ. O predstaveniach budeme priebežne informovať na www.bratislava-rusovce.sk a Facebooku. (MÚ)

Z DENNÍKA STAROSTKY

Milé Rusovčanky, milí Rusovčania,

od posledného čísla Rusovských novín ubehli takmer dva mesiace. Za ten čas sme u nás na úrade nezaháľali a od začiatku pracujeme s plným nasadením.

V nasledujúcich riadkoch by som vám rada predstavila hlavné zábery a aktivity mestskej časti, ktoré by sme chceli čiastočne alebo, pri ideálnych podmienkach, hádam aj úplne zrealizovať. Moja ambícia posunúť Rusovce opäť o kúsok vpred je do významnej miery ohraničená množstvom financií, ktorými naša mestská časť disponuje. Nedám sa však odradiť od vôle a chuti pracovať, a tak takmer denne obiehajú úradu, úradníkov, dôležitých i kreatívnych ľudí. Jednoducho každého, kto by nám mohol byť nápomocný svojou myšlienkou, kontaktom či dobrým nápadom. Mnohé z toho je pre vás neviditeľné, pretože sa odohráva za zatvorenými dverami. Verím však, že výsledky budete môcť zanedlho vidieť.

V tomto roku nás čaká rekonštrukcia hasičskej budovy vrátane sály, toaliet a kuchynky, aby sme mohli ponúknuť Rusovčanom priestor na rodinné oslavy a deťom z Gerulaty vynovenú sálu na tancovanie. Radi by sme tiež ukončili zateplenie materskej školy. No najväčšia investícia nás čaká s rekonštrukciou školskej jedálne spojenou s jej budúcou nadstavbou. Okrem toho by sme radi priniesli viac kultúry do Rusovci. V tomto roku oslavíme dve významné výročia: 70 rokov od založenia SLUKU a 30 rokov od Nežnej revolúcie. Pri tejto príležitosti plánujeme pre Rusovčanov sériu zaujímavých podujatí.

Je teda toho pred nami dosť. A už teraz viem, že pravdepodobne nastanú situácie, keď bude potrebné hovoriť o nich s vami „na férovku“ a zdvorilo vás požiadať o prijatie dočasných obmedzení. Dúfam, že vás budem môcť presvedčiť, že vzájomnou komunikáciou tieto zmeny zvládneme.

Na záver od mňa už len krátka úvaha. Hoci denne riešim problémy s nedostatkom posypovej soli (keď nám náhodou nasneží), odpratávaním odpadu pri smetných košoch, rozšírením kapacity školy a škôlky, nevysoviadnymi pozemkami či stálymi telefonátmi a listami od nečakávaných developerov, ktoré mi ukrajújú z denného pracovného času tak veľa, a nakoniec aj tak zisťujem, že sú to len banality, keď sa vám zrazu v obci stratí jediný, pre život inej rodiny taký podstatný človek. Vtedy idú všetky „nepodstatnosti“ bokom a vy pochopíte, že napriek tejto náročnej práci sa môžete ešte stále spoľahnúť na ľudskosť, súdržnosť a ochotu obyvateľov pomôcť nielen vyčerpanej rodine, ale aj vám.

A preto majme na pamäti, že aj keby nám vyschla obecná kasa a za dverami nám vytrvalo klopali investičné projekty, podporujeme sa navzájom, komunikujeme otvorene a stavajme naše vzťahy na spoločných zážitkoch. Rozvíjajme naše Rusovce práve na týchto hodnotách. Pretože nie luxus a pohodlie nás robí šťastnými, ale pocit. Pociť, že niekde patríš, že tam máš priateľov a že sa tam cítiš dobre. Ďakujem všetkým, s ktorými tieto pocity môžem zdieľať aj ja. Krásny deň vám prajem.

LUCIA TULEKOVÁ HENČELOVÁ

KOSTENÝ UNIKÁT v našom múzeu

Popri bohatom inventári kostených predmetov z výskumov Múzea mesta Bratislavy v Rusovciach, medzi ktoré patria hrebene, ihlice, náramky, toaletné predmety či hracie kocky a žetóny, sa nachádzajú aj súčasti vojenského výstroja a výzbroje. Z výskumu objektu Villa Rustica na stavbe diaľnice D2 pochádza unikátne kostené nákončie pošvy meča.

Tento unikát patrí do skupiny dvojdielných nákončí s vyrezávanými pelta ornamentmi a stredným rebrom na prednej strane. Otvory slúžili na upevnenie k pošve. Jeho používanie je datované do 2. storočia a predpokladá sa pretrvávanie aj v 3. storočí.

Košť ako surovina patrila medzi dobre dostupný materiál. Zdrojom boli domáce i divé zvieratá, využívané boli aj duté kosti vtákov. Medzi druhy kosteného materiálu radíme kosť, parah, slonovinu a zuby. Využívanie zvieračích kostí a ich opracovanie má dlhú tradíciu. Najstaršie kostené výrobky pochádzajú z paleolitu. Výrobky z kostí boli obľúbené aj v období anti-

ky. Prvé centrá sa nachádzajú v Ríme, Ostii a Aquilei a od 2. storočia nášho letopočtu sú výrobné dielne rozšírené aj v provinciách, pričom ich zobrazenie nachádzame aj na náhrobných stélach. Využívané boli hlavne dlhé kosti – holenné a stehenné, rebrá sa používali na obloženie luku a lopatky na výrobu hracích žetónov. Výrobky zo zubov predstavovali magickú silu a mali preniesť silu porazeného zvieraťa na majiteľa. Pracovný postup sa vykryštalizoval a vyvrcholil v dobe rímskej, pričom ostal nezmenný až do stredoveku.

JAROSLAVA SCHMIDTOVÁ,
archeologička,
MMB Antická Gerulata
Foto: archív MMB

Keď DREVO DOŽÍVA

FEJTÓN

Už niekoľko rokov prebieha v Rusovciach technologický výskum financovaný z eurofondov, ktorý sa týka preverenia hnitia dreva. Skúmané drevo sa použilo na viaceré zariadenia, konkrétne:

- 1 - obrubníky štrkovej cestičky pozdĺž kanála v lesoparku za kaštieľom,
- 2 - lavičky popri štrkovej cestičke,
- 3 - schody vedúce od Gerulaty k mostíku ponad kanál,
- 4 - mostík cez kanál.

V prípadoch 1 až 3 bol už výskum úspešne zavŕšený, všetko drevo dokonale zhnilo, dokonca v 3. prípade už boli schodíky nahradené za betónové. Pri lávke ponad kanál sa výskum ešte

neskončil. Na šikmine pred mostíkom už sice dosky dostatočne zhnili, avšak nenastalo dostatočné vyhnitie fošni nad kanálom. Na koncoch badať známky práchnivenia, ale čaká sa na úspešné zavŕšenie výskumu nejakým efektným spôsobom, napríklad tak, že sa fošňa nad kanálom prelomí pod dostatočne „hmotným výletníkom“ a ten padne do vody – prednostne v zime. Realizátori výskumu majú istú obavu, či budú mať možnosť výskum dokončiť s takýmto „efektným“ záverom. Ak by totiž nové vedenie obce – starostka a zastupiteľstvo – dali predčasne opraviť lávku ponad kanál, výskum by sa musel skončiť.

Ešte zopár slov k štrkovej cestičke s krycím názvom „náučný chodník“. Príroda sa nemohla pozeráť, ako sa tajomstvá lužného lesa dávajú na všeobecnú známosť na tabuliach okolo chodníka. Obetovala jeden urastený strom, ktorý zmiernený chodník na dlhší čas zatarasil a zlikvidoval pri padaní jednu z tých klebetných tabúľ. Dobrovoľníci sa postarali o umlčanie ostatných tabúľ – na vlastné náklady si nakúpili spreje, ktorých pomocou uchránili tajomstvá lužného lesa pred príliš zvedavými návštevníkmi.

PAVEL MOKRÁŇ st.
Foto: Palo Mokrání

MÚ

vysadené ovocné stromy a postavené detské ihrisko. V územnom pláne a územnom pláne zóny je tento pozemok určený na budovanie prístupovej komunikácie k budúcim stavebným pozemkom. V minulom volebnom období poslanci presadili jeho prenajatie a zmenu využitia ako odpoveď na opakované nelegálne výrubu v zadnej časti územia. Tým však znemožnili budovať prístupovú cestu k pozemkom nielen vlastníkom, ktorý mal na svedomí nelegálne výrubu, ale aj všetkým ostatným vlastníkom. Ti sa spojili a snažia sa aktuálnu situáciu zvrátiť. Po diskusii plnej vzájomných obvinení nakoniec poslanci odmietli súhlasiť so zrušením zverenia pozemku.

Zamietnutie novej redakčnej rady RN 5. február 2019

Starostka na prvom zasadnutí v roku 2019 predstavila novú prednostku úradu Mgr. Martinu Zuberskú. Post zástupcu starostu zverila dlhoročnému poslancovi Ing. Róbertovi Kalmárovi. Predsedovia komisií predložili rámcovú náplň svojich komisií na najbližšie štyri roky. R. Jenčík na príklade stavebnej komisie kritizoval, že kompetencie komisie idú nad rámec kompetencií mestskej časti a zákona.

Menoval mnoho oblastí, s ktorými nesúhlasí a ktoré by komisia nemala mať v kompetencii. Mala by len dávať návrhy pre zastupiteľstvo. Odporučil preto stiahnutie a prepracovanie materiálu. V Mokrání ho upozornil, že komisie sú zo zákona nielen poradným, ale aj iniciatívnym a kontrolným orgánom. Okrem toho všetky namietané pasáže boli v náplni komisie aj uplynulé štyri roky. R. Jenčík trval na prepracovaní návrhu, starostka preto tento materiál stiahla.

Najväčšia debata sa strhla okolo návrhu novej redakčnej rady Rusovských novín. Na členstvo boli navrhnutí: Beata Vrzgulová (doterajšia redaktorka), Martina Zuberská (prednostka), Zuzana Červenáková (sekretariát MÚ, dlhoročná kontaktná osoba pre RN), Pavel Mokrání (tvorca portálu Rusovce.info), Valéria Kmeťová (redaktorka detskej rubriky časopisu Pre Rusovce) a Martin Urmanič (mediálny poradca). Poslanci R. Jenčík a V. Vandrašková kritizovali jednostrannosť a nevyváženosť takejto rady. V záverečnom hlasovaní návrh poslanci odmietli v pomere 3 : 4.

PALO MOKRÁŇ

(Úplnú správu zo zasadnutia si môžete prečítať na portále rusovce.info/mz)

Termíny zasadnutí MZ BA-Rusovce v roku 2019:

- 12. marca
- 16. apríla
- 21. mája
- 25. júna
- 3. septembra
- 8. októbra
- 12. novembra
- 17. decembra

V Rusovciach máme obdivuhodného FRANZA-JOZEFA

Kdekoľvek sa naši hasiči objavia s historickou striekačkou na prívесе, vždy sa nájdu obdivovatelia so záujmom o informácie a fotografie tohto krásneho stroja. Viktor Chalás sa priznáva, že nie na všetky otázky vedia kvalifikovane odpovedať. Aj to bol dôvod vybrať sa po stopách výrobného štítku.

Originálny štítok na stroji: vyrobila firma Seltenhofer a synovia, dvorný C. a K. dodávateľ, Šopron, rok výroby 1905, číslo stroja 4927. To je dostatok údajov na to, aby sme sa po 113 rokoch dozvedeli viac o histórii výroby týchto striekačiek, technickej a výrobné dokumentácii spred vyše storočia, koľko striekačiek sa vyrobilo, prípadne nazrieť do účtovných a obchodných dokumentov. Posmelila nás internetová informácia o existencii múzea na mieste bývalej továrne v Šoproni.

Smutný koniec významnej fabriky

Tak sme sa teda vybrali k susedom do Maďarska. Existenciu fabriky zďaleka pripomínala tabuľa na fasáde budovy. Vošli sme drevenou bránou – a sklamanie! Veľké nádvorie obkolesovali málo udržiavané budovy, niekdajšie kancelárie, na mieste fabriky len burina, nikde ani „živáčka“. Aj tak sme mali šťastie. Naveľa sa nám podarilo zobrať jediného obyvateľa, rodáka v tomto areáli, ktorý nám ochotne vyrozprával čo-to o fabriku.

Pôvodne kovolejárka fabrika so zameraním na odlievanie zvonov sa rozširovala a začala sa zaoberať aj výrobou hasičských striekačiek až do začiatku 2. svetovej vojny, keď sa musela preorientovať na zbrojársku výrobu. Vojská Červenej armády ju v roku 1945 zbombardovali, posledný stojaci komín bol zbúraný asi pred jedenástimi rokmi. Posledný majiteľ zomrel asi pred 50 rokmi, jeho manželka tu dožila a zomrela asi pred 30 rokmi. Na pamätnú tabuľu sa zložili vtedajší žijúci zamestnanci v roku 2001 pri opustení areálu. Žiadne fotografie, dokumenty. Veru, smutný koniec.

Verejné predvádzanie

Keďže sme sa neuspokojili len s týmito informáciami, pátrali sme aj u profesionálnych hasičov. Nielenže nás srdečne prijali, ale poskytli aj veľmi cenné informácie a ďalšie možné zdroje. Pôsobenie slávnej dynastie Seltenhoferovcov po štyri generácie sa začalo, keď Frigyes Christian Seltenhofer v roku 1817 získal občianstvo v Šoproni, pre-

AKTIVITY NAŠEJ STRIEKAČKY

Náš Franz-Jozef sa zúčastnil okrem iného likvidácie požiaru podhradia v máji 1913, naposledy „ostro“ zasahoval v marci 1936 v Matadorke. Momentálne nám už 31 rokov slúži počas medzinárodnej súťaže s historickou hasičskou technikou, ale aj na iných súťažiach a prezentáciách doma i v zahraničí.

sťahoval sa z Viedne a kúpil zvonársku dielňu Ferenca Mahra. Do konca 19. storočia sa dielňa rozrástla na továrňu s výrobou hasičských striekačiek. Naša striekačka bola vyrobená za čias Frigyes Seltenhofera III. (1886 – 1919). V roku 1789 mesto Šopron kúpilo vo Viedni za 1 080 forintov dvojvalcovú striekačku s drevenou nádržou oplechovanou medeným plechom, s obsahom 16 „kýblov“, valce boli z medi. Na túto striekačku nadväzoval po zavedení výroby v roku 1839 rad dvojko-

lesových striekačiek, od roku 1847 aj so savicou. Zlom v obchodnej úspešnosti nastal 28. júna 1868, keď sa na Hlavnom námestí uskutočnil verejný test: vodný prúd dosiahol výšku 96 stôp, čo bola výnimočná reklama. Je pravdepodobné, že takúto ukážku – podobne ako v Rusovciach v roku 1905, keď prúd musel dosiahnuť strechu kostola – vykonávali vždy

Dušan Boško (vľavo) s Viktorom Chalásom pod pamätnou doskou pripomínajúcou fabriku, kde sa vyrábali hasičské striekačky, zvony aj zbrane

pri odovzdávaní stroja zákazníkovi. Postupom času fabrika vyrábala čoraz väčšie a výkonnejšie striekačky. Do vypuknutia 1. svetovej vojny slúžilo svojmu účelu viac ako 4-tisíc striekačiek, celkovo ich bolo vyrobených viac ako 5-tisíc.

Striekačky si zaslúžia prezentáciu

Prečo sa zoširoka rozpisujem o tejto striekačke? Keď sme ju v roku 2004 reštaurovali do pôvodného stavu, pri jej kompletnom rozobratí sme zaslali nad precíznosťou každého dielu. Každá súčiastka mala nezameniteľné miesto. Je to prsto klenot. Pri prvej návšteve v Šoproni sme nezískali od-

Verejný test striekačky z roku 1868 na Hlavnom námestí v Šoproni

povede na všetky otázky, čo znamená, že sa tam vyberieme opäť. Okrem ďalších informácií naše úsilie a záujem smerujú k prezentácii týchto zachovaných strojov z roku 1868. Hlavné námestie v Šoproni existuje, požiarna veža tiež, vieme o niekoľkých zbroch, ktoré vlastní striekačky so štítkom firmy Seltenhofer a synovia, tak prečo neukázať ďalším generáciám šikovnosť predkov? Stačí len nájsť z tých viac ako 5-tisíc kusov vyrobených strojov vždy aspoň jedného reprezentanta výrobného programu. Zatiaľ máme istého s číslom 4927: nášho Franza-Jozefa. Keďže sme nepochodili celkom na prvýkrát, pochodíme na druhý, tretí... dvadsiaty.

VIKTOR CHALÁS,
čestný predseda DHZ
Foto: archív DHZ

JARNÁ POZVÁNKA do pastoračného centra

Farská rada sa už teraz sústreďuje na prípravu nových jarných aktivít pre našich farníkov, ako aj pre všetkých ostatných obyvateľov nielen našej mestskej časti.

V deň Medzinárodného dňa zien začiatkom marca sa v rámci našich stretnutí pri krbe v pastoračnom centre porozprávame s investigatívnym novinárom **Marekom Vagovičom**, redakčným kolegom zavraždeného Jána Kuciaka. Ďalšie diely už tradičného, veľmi navštevovaného a obľúbeného vzdelávacieho a diskusného večera Slovo o viere pripravujeme na 29. marca a 26. apríla. Pôstne obdobie budeme hlbšie prežívať aj vďaka **piatkovým krížovým cestám**, ktoré budú mať v piatky pôstneho obdobia na starosti rôzne farské skupiny. Dvanásteho apríla budú mať svoj deň všetci tí, ktorí pamätajú na potrebu **darovať krv** tým, ktorí ju nevyhnutne potrebujú. Budú tak môcť urobiť priamo v našom pastoračnom centre. Druhú aprílovú sobotu sa centrum otvorí opäť našim deťom, pre ktoré budú pripravené veľmi obľúbené a už tradičné a veľmi navštevované **tvorivé dielne**. Pozývame aj na jednodňovú **púť na horu Butkov** pri považskej obci Ladce, kde je Skalné sanktuárium Božieho milosrdenstva: 27. apríla sú všetci záujemcovia pozvaní na najmladšie pútnické miesto na Slovensku.

V pastoračnom centre sa v čase fašiangov stretávajú deti na tradičnom karnevale

Výpočet našich aktivít pripravovaných na najbližšie obdobie by nebol kompletný, ak by sme vynechali už tradičnú **Noc kostolov**, ktorú chystáme na 24. mája. Okrem štandardného programu sa účastníci môžu tešiť aj na prednášku o manželstve a ďalšie atraktívne aktivity. Vzhľadom na to, že sa snažíme aj o **revitalizáciu Kostola sv. Víta**, iste uvítame pomoc pri tejto činnosti od všetkých, ktorým leží na srdci osud a stav tejto vzácnnej sakrálnej pamiatky našej mestskej časti. Termíny včas oznámime. Je už tradičnou, že naše akcie organizujeme ako otvorené a sme veľmi radi, ak medzi nás prídu aj novopriťahovaní Rusovčania, príležitostní návštevníci rusovskej farnosti alebo tí, ktorí sa bežne v našom spoločenstve nevyskytujú. Našu otvorenosť deklarujeme aj tým, že o všetkých programových aktivitách vždy vopred informujeme aj s uvedením presných termínov na webovej stránke našej farnosti www.farnostrusovce.sk.

VLADIMÍR HERIBAN, člen Farskej rady
Foto: archív

NAŠI NAJMENŠÍ

V škôlke znela ľudová hudba

Tohtoročná zima nám prináša rozmanité počasie. Sneh strieda dážď, dážď silný vietor a ten zasa príženie zrážky. A práve v jeden takýto rozfúkaný a zamračený deň našu materskú školu navštívili dvaja speváci a muzikanti – Jožko a Andrej, ktorí si hovoria Fidlíkanti. Priniesli do škôlky dobrú náladu, spev a tanec. Deti sa oboznámili so slovenskými tradičnými ľudovými hudobnými nástrojmi: koncovka, píšťalky, drumbl'a, husličky a cimbal. Dozvedeli sa, že cimbal má tristo-tridsať tri strún a vyskúšali si, ako sa na ňom hrá. Najviac deti rozveselil klobúkový tanec a tanec „čapák“. Deti v spoločnosti Andreja a Jožka prežili púť a veselú dopoludnie.

Prišli chlapi z hôr

V jedno dopoludnie do našej materskej školy zavítali dobrovoľníci ochranári až z ďalekého Liptovského Mikuláša. Tito veľkí nadšenci slovenskej prírody, ktorí si hovoria KuUl, deťom veľmi zaujímavým interaktívnym spôsobom priblížili život voľne žijúcich zvierat. Nielen pútavým rozprávaním, ale aj videami z vlastnej dielne nakrútenými výlučne v horách na území Slovenska vysvetlili a prakticky ukázali deťom rozdiely medzi parožím a rohami. Naučili ich, ako sa počíta vek jeleňa podľa parožia, rozpoznávajú zvuky, ktoré vydávajú zvieratá v ich prirodzenom prostredí. Neskôr sa samotné deti pokúsili rôznymi „vábničkami“ o napodobnenie zvukov zvierat. Vyskúšali si, ako sa maskovať v lese v rôznych ročných obdobiach v prípade pozorovania zvierat na lesných posedoch. Na záver ochranári upozornili na dôležitosť ochrany prírody živej, ako aj neživej, starostlivosť a ohľaduplnosť k nej.

KOLEKTÍV MATERSKEJ ŠKOLY, foto: archív MŠ

AKTÍVNA ŠKOLA

Výborný tím s robotmi

Naši žiaci z robotického krúžku sa 11. januára 2019 zúčastnili regionálneho kola medzinárodnej robotickej súťaže FIRST LEGO League, ktorá bola vyvrcholením ich viac ako štvormesačnej prípravy. Súťaže sa zúčastnilo štrnásť tímov, ktoré museli absolvovať štyri povinné časti: Robot Game, Robot Design, výskumná úloha a tímová práca. Tento rok náš tím v celkovom hodnotení obsadil 8. miesto, darilo sa mu v časti tímová práca, kde získal 3. miesto. Viac o celej súťaži sa môžete dozvedieť, ak navštívite stránku www.fll.sk.

MARTIN HLUBOCKÝ, ZŠ S MŠ

Projekty nás motivujú

Na našej škole prebieha projektové vyučovanie už tretí školský rok, jeho základom je nórsky spôsob vzdelávania a Štátny vzdelávací program. Autorkou projektového vyučovania (PV) na tému Z rozprávky do rozprávky s maskotom triedy pre prvý a druhý ročník a Plavba pirátov pre tretí ročník je PaedDr. Beáta Valkovičová. Projektové vyučovanie vedú vyskolené učiteľky. V druhom ročníku je pridaný k základným predmetom anglický jazyk a v treťom vlastiveda a informatika. Výsledkom PV je produkt formou výrobkov a pracovných listov, do PV sú zapojení aj rodičia detí z daných tried, sú účastní na celom vyučovaní a pracujú so žiakmi v centrách. Žiaci v centrách riešia zábavnou formou rôzne úlohy, prostredníctvom nich si nielen opakujú učivo, ale aj získavajú nové poznatky. Učia sa spolupracovať v skupinách. Na záver prichádza hodnotenie práce žiakov – v prvom ročníku ho realizuje učiteľ, vo vyšších ročníkoch už samotní žiaci. Rodičia majú možnosť vidieť prácu vlastného dieťaťa, ba aj dôležitú a namáhavú prácu učiteľa. Naším žiakom sa projektové vyučovanie veľmi páči, rodičia sa medzi nami cítia príjemne. Preto veríme, že PV bude pokračovať. Ďalšie projektové vyučovanie sa uskutočnilo vo februári a posledné v tomto školskom roku bude v apríli – máji.

VEDENIE ZŠ S MŠ

Matematicko-fyzikálne súťaženie

Vybrani žiaci zo 6., 7. a 8. ročníka sa koncom novembra 2018 zúčastnili medzinárodnej matematicko-fyzikálnej súťaže Náboj Junior. Je to súťaž pre štvorčlenné tímy, trvá 120 minút, počas ktorých

tréba vyriešiť čo najviac úloh, pričom nejde o bezhlavú aplikáciu vedomostí, ale úlohy si vyžadujú istú dávku invencie a dôvtipu. Naši žiaci súťažili s nasadením a energiou, čelili veľkej konkurencii. Celkovo sa v bratislavskom stredisku UPeCe stretlo 50 tímov, čiže 200 žiakov z Bratislavy a blízkeho okolia. Pre niektorých to bola prvá skúsenosť s takýmto typom súťaže. Viac o súťaži a organizácii: www.naboj.junior.org.

VEDENIE ZŠ S MŠ
Foto: archív ZŠ S MŠ

Dokončenie zo strany 1

Dokedy sa bude v bratislavských lesoch rúbať?

Neuvedomujú si, že existujú aj mimoprodukčné funkcie lesa: rekreačná funkcia, schopnosť zadržiavať vodu, ale aj viazať CO₂, čo je kľúčová vlastnosť znižujúca dosahy klimatickej zmeny. A možno si to aj uvedomujú, ale tieto funkcie sa neprejavujú v pokladnici lesného podniku – aspoň kým sa nezmení celková politika štátu. A tak sa starostlivosť o les uplatňuje motorovými píliami.

Čo s tým?

Nedá sa proti tomu teda nič urobiť? Samozrejme, dá. Je to však práca dlhodobá, ktorú nie je tak vidno. Dobrá správa je, že už nejaký čas prebieha a práve teraz nastala nová fáza týchto snáh. Už pred rokom prišli tri mestské časti so žiadosťou o zastavenie masívnej ťažby v lesoch v okolí Bratislavy. V skutočnosti to bolo pokračovanie dlhodobého úsilia niektorých ochranárskych mimovládok. Ďalšie MČ vrátane Rusoviec sa vtedy k iniciatíve nepripojili, takže snaha zostala lokálnou, ale viedla k dohode s ministerstvom, že výrubu budú pozastavené, kým nepride k dohode v rámci vytvorenej pracovnej skupiny. Táto dohoda však bola porušená na konci minulého roka obnovenými výrubmi.

Nová iniciatíva

Nová iniciatíva, smerovaná k predsedovi vlády, ministrom životného prostredia a ministerke pôdohospodárstva, je už vedená novým primátorom Matúšom Valloom a pripojili sa k nej všetky mestské časti (vrátane našej). Má teda väčšiu silu a môžeme dúfať, že povedie k reálnym výsledkom. Čo mesto a jeho mestské časti žiadajú:

- Rozšíriť či vyhlásiť chránené územia a prírodné rezervácie: Devínska Kobyla, Pramene Vydrice, rozšíriť Bratislavský lesný park, ale najmä pripraviť a vyhlásiť Národný park Podunajsko.
- Obmedzenie až vylúčenie ťažby v ekologicky citlivých a rekreačne významných lokalitách.
- Zmeniť programy starostlivosti o les tak, aby zohľadňovali rekreačný význam a ekologickú hodnotu lesov.
- Lesy na území mesta, ktoré sú vo vlastníctve štátu, previesť do vlastníctva a správy mesta. Je to len začiatok a zatiaľ nie je jasné, či a kedy dosiahneme zásadný obrat. Ten, mimochodom, nebude znamenať úplné zrušenie výrubov, iba ich obmedzenie – to je však žiaduci stav. Ochranárske požiadavky nie sú radikálne a výrubu v rozumnej miere sú v poriadku. Dnešná iniciatíva je každopádne silnejšia než boli tie v minulosti: boj sa preniesol od jednotlivcov, ochranárskych združení a pár mestských častí na úroveň mesta, ktoré dnes ťahá spolu s MČ za jeden povraz. A to dáva nádej na zmenu.

VLADO MOKRÁŇ

Zdroje:

<https://bratislava.sme.sk/c/20751438/starostovia-chcu-zastavit-vyrub-v-lesoch-okolo-bratislavy.html>
<https://bratislava.sk/sk/sprava/hlavne-mesto-predstavilo-kroky-ktor-bratislava-samosprava-podnikne-pre-zastavenie-tazby-v-lesoch-na-uzemi-bratislavy-a-bsk>

RUSEKO informuje

Vyrovňovali sme nerovnosti a výtšky asfaltovou drvinou na spevnenej ceste pre záhradkárov za Colníckou ulicou

V závere uplynulého roka sme stihli upratať zberný dvor, ktorý bol plný nábytku a drevnej hmoty

ODPAD NEPATRÍ KU KONTAJNEROM!

Smetiari nie sú povinní automaticky upratať odpad okolo kontajnerov. Každý obyvateľ hlavného mesta je povinný ukladať odpad do zberných nádob na to určených tak, aby sa dali uzavrieť a odpad z nich nevyhadával. Ukladanie odpadu mimo zberných nádob je zakázané a je priestupkom na úseku odpadového hospodárstva.*

PROBLÉM 1

PROBLÉM 2

PROBLÉM 3

1 PREPLNENÉ ZBERNÉ NÁDOBY
Riešenie:
 ✓ Správne odpad triediť a umiestňovať do nádob.
 ✓ Objednať častejší odvoz odpadu alebo viac zberných nádob.
Čo mám urobiť:
 ✓ Kartónové krabice a PET fľaše pred vrhodením zošliapnuť.
 ✓ Kontaktovať správcu nehnuteľnosti, ktorý po dohode s obyvateľmi objedná požadovanú službu.

2 NEPORIADOK OKOLO KONTAJNEROV
Riešenie:
 ✓ Správne odpad triediť a umiestňovať do nádob.
 ✓ Objednať mimoriadny odvoz odpadu a dočistenie stanovišťa zberných nádob.
Čo mám urobiť:
 ✓ Kartónové krabice a PET fľaše pred vrhodením zošliapnuť.
 ✓ Kontaktovať správcu nehnuteľnosti, ktorý po dohode s obyvateľmi objedná požadovanú službu.

3 KAM S OBJEMNÝM ODPADOM?
Riešenie:
 ✓ Odovzdať odpad v zbernom dvore.
 ✓ Umiestniť odpad do veľkokapacitného kontajnera (VKK).
 ✓ Zavolať OLO taxi – mobilný zberný dvor.
Čo mám urobiť:
 ✓ Vyhľadať a odviezť odpad na najbližší zberný dvor.
 ✓ Objednať si veľkokapacitný kontajner (VKK) cez formulár „Objednávka služieb“ na www.olo.sk.
 ✓ Objednať si službu OLO taxi – mobilný zberný dvor cez formulár „Objednávka služieb“ na www.olo.sk alebo zákaznicke centrum.

*Podľa všeobecne záväzného nariadenia hlavného mesta o nakladaní a komunálnych a drobných stavebných odpadoch č. 4/2016.

Zákaznicke centrum OLO | Ivanská cesta 22, 821 04 Bratislava | e-mail: zakazka@olo.sk | tel: 02/50 110 111 | Po – Pi: 7:00 – 16:00

Miestom spätného zberu ojazdených pneumatík je každá spoločnosť, ktorá predáva pneumatiky a prezúva aj bez predaja. Napriek tomu nám neustále vznikajú čierne skládky pri zberných hniezdach a stojiskách kontajnerov v Rusovciach

Pri zvýšenej snehovej nádielke nie je možné z kapacitných dôvodov miestneho podniku súčasne odhŕňať naraz všetky cesty, parkoviská, ako ani chodníky. Aj vzhľadom na zložitú situáciu v prvom rade riešime najfrekvencovanejšie miesta a následne odpratávame ostatné zasnežené cesty, plochy a chodníky. Veľakrát čistíme sneh aj z chodníkov, ktoré nie sú v správe mestskej časti Rusovce, a preto prosíme obyvateľov o pochopenie a zároveň o pomoc pri odhŕňaní snehu z chodníkov pred vlastných domov.

Text a foto: RUSEKO, m. p.